

รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

A Model of Management Model on Effective Educational Guidance for Basic Educational Institutes in Phatumthani Province

สุทัศน์ เดชกุญชร¹ รศ.ดร.เสาวณีย์ สีขาบณทิต² และ ดร.พีระพงษ์ สิทธิอมร³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี และ 3) ประเมินรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น ใช้วิธีการผสมผสาน (Mixed method research) โดยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 340 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 15 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ คู่มือการแนะแนวและให้คำปรึกษา แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการแปลผลข้อมูล

โดยอาศัยความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ ภายใต้เทคนิคดังกล่าว คือ มิติด้านผู้วิจัยและมิติวิธีการค้นคว้า และเสนอผลการพัฒนารูปแบบ ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 16 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และงานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาคณะเชิงจิตวิทยา 2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) การสำรวจและช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้าน การเรียน การอาชีพ หรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม 4) การจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ 5) การนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

พบว่า มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการ, งานแนะแนวการศึกษา, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aimed to 1) study present situation on guidance counseling management of basic education schools in Pathumthani, 2) develop an effective educational management guidance counseling for basic education schools, and 3) verify the development model, by using mixed method research methodology. The research was divided into 3 stages. Stage1: study the current situation on educational management guidance counseling of basic education schools in Pathumthani. The samples consisted 340 guidance counselors, by using a multi-stage random sampling method. In the part of interview, the samples were 15 guidance counselors selected by purposive sampling. Data were analyzed by percentage, mean, Standard Deviation and content analysis. Stage 2; develop effective educational guidance counseling development model for basic education schools in Pathumthani by using operational research. The samples were 30 volunteers' teachers who worked in guidance counseling in the basic education schools. Research tools include guidance and counseling manual, meeting record and observation record. The data were analyzed by interpretation of data results in relational dimensions of researcher dimension, analyzing related documents and research papers, then proposing the results of the development model. Stage 3; verify the developed model in terms of appropriateness and possibility by collecting data from 16 stakeholders by using a specific random sampling method. The research tool was an

evaluation form and the data were analyzed by mean, percentage and Standard Deviation.

The findings show as follows:

1. Overall, current state on all 5 jobs of educational counseling management basic education schools: 1) Individually collected service, 2) Information services, 3) Consultancy Services, 4) Personnel placement services, and 5) Tracking service, was performed at a high level.

2. In developed management model on effective educational guidance for basic education schools in Pathumthani composes of 5 main components: 1) data collection using psychological development techniques; 2) extension activities to develop desirable characteristics in moral and ethics; 3) survey and support for students to be able to resolve problems in terms of learning, career or personal and social problems, 4) integrate camp/project activities to improve life skills, 5) supervision, monitoring, evaluation, reporting, and student welfare systems development.

3. The developed model as verified by the stakeholders found that the model is most appropriateness and possibility.

Keywords: model, management, educational guidance counseling, effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแนะแนวการศึกษา นับเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักยอมรับและเข้าใจตนเอง ตลอดจนรู้จักและเข้าใจผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เขาค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม มีทักษะการดำเนินชีวิต รู้จักคิด ตัดสินใจ เลือกวิธีที่จะเผชิญและแก้ปัญหาอย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถวางแผนชีวิต วางแผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ ดังนั้น

เพื่อตอบสนองต่อปรัชญาการแนะแนวดังกล่าว งานแนะแนว จึงเป็นงานที่มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับงานและบุคคลอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการป้องกัน ส่งเสริม แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมในปัจจุบันท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต กระบวนการคิด และพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูแนะแนวจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการแนะแนวอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องงานและบุคคล หรือกล่าวได้ว่า ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงาน (สุภรณ์ แซ่ตระกูล, 2559)

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การทำงานแนะแนวสามารถประสานเชื่อมโยงกับงานอื่นๆ ในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน และช่วยให้การทำงานแนะแนวประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม คือการกำหนดขอบข่ายงานแนะแนวให้ชัดเจนและทำความเข้าใจเนื้อหาในการทำงานตามขอบข่าย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการงานแนะแนว ทำให้ครูแนะแนวมีทิศทางในการดำเนินงาน และสามารถประสานการทำงานแนะแนวเข้ากับงานและบุคคลต่างๆ ในโรงเรียนได้อย่างกลมกลืน โดยการกำหนดขอบข่ายของงานแนะแนวการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ศาสตร์ของการแนะแนว กรอบแนวคิดในการพัฒนานักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงนโยบาย จุดเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วขอบข่ายของงานแนะแนวการศึกษาในปัจจุบันที่มีการบูรณาการงานกับองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ควรครอบคลุมงาน 3 ด้าน คือ การจัดบริการแนะแนวตามศาสตร์ของการแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการประสานกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 7)

ดังนั้นกระบวนการแนะแนว จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งส่งเสริมบุคคลในทุกช่วงวัยของชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนให้รู้จักตนเอง ฟังตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีศีลธรรมจริยธรรม มีทักษะทางชีวิต สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้เต็มตามศักยภาพ การแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนโดยองค์รวมทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้เป็นบุคคลที่สามารถบูรณาการความคิด ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าสู่วิถีชีวิตไทยได้อย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการแนะแนวจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549) ขึ้นเพื่อเป็นแผนแม่บทในการดำเนินงานแนะแนวให้กับสถานศึกษาโดยเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, 2545: 2) ปัญหาที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี คือ การที่นักเรียนส่วนใหญ่เรียนแบบไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เรียนเพื่อสอบและเพื่อเรียนต่อเท่านั้น ซึ่งทำให้การเลือกเส้นทางการเรียนของนักเรียนส่วนมากเป็นไปตามคะแนนสอบ มากกว่าที่จะเรียนตามความถนัดและบุคลิกภาพของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ การออกจากระบบการศึกษา การย้ายคณะในระดับอุดมศึกษา และถึงแม้จะเรียนจบก็จะเป็นบัณฑิตที่ว่างงานหรือไม่มีความสุขในการทำงานซึ่งเป็นการสูญเสียทั้งเวลาและโอกาสของประเทศโดยรวม การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ถึงแม้ว่าโรงเรียนกำหนดให้มีครูแนะแนวและคาบแนะแนว โดยสภาพจริงแทบทุกโรงเรียนจะให้ความสำคัญต่อผลการเรียนในหลักสูตรมากกว่าเรื่องของการแนะแนวการศึกษา เนื่องจากการวัดประเมินผลงานของครูและผู้บริหาร โดยใช้ผลคะแนนสอบของเด็กเป็นตัววัดความสำเร็จ และผู้ปกครองส่วนมากก็จะให้ความสำคัญกับเกรดของเด็กมากกว่าเรื่องใดๆ งานแนะแนวในสถานศึกษาจึงได้รับการพัฒนาน้อยมาก นอกนั้นงานแนะแนวในสถานศึกษายังมีปัญหาในเรื่องต่างๆ คือ จำนวนครูแนะแนวต่อเด็กที่ต้องดูแล เป็นสัดส่วนที่ไม่สมดุล มีข้อจำกัดงบประมาณ ขาดเครื่องมือและวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนแนะแนวมีประสิทธิภาพ

รวมทั้งยังมีครูในสถานศึกษาจำนวนมากที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานแนะแนวโดยที่ไม่ได้เรียนจบมาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ส่งผลให้ครูแนะแนวซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้ว ไม่สามารถช่วยให้เด็กค้นหาตนเองเป็นรายคนได้เลย

จากที่กล่าวมาในภาพรวม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาด้วยตัวเองอย่างดีที่สุดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนช่วยเหลือตัวเองได้ในทุกเรื่อง เรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี
2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
3. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น

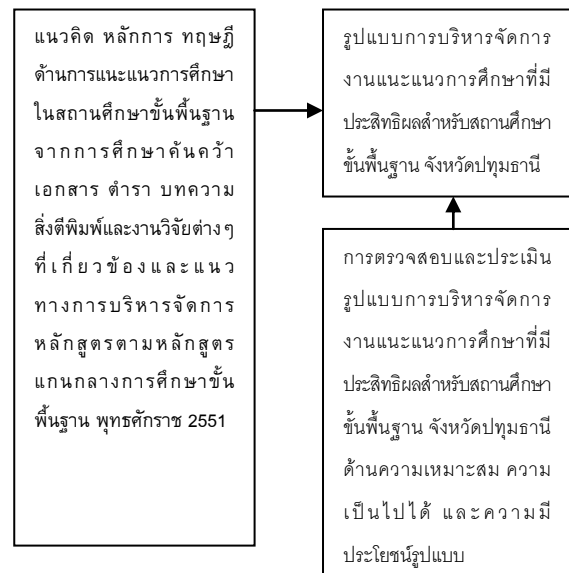
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ในการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ทั้งระยะสั้นระยะยาวและการกำหนดยุทธศาสตร์เป็นเชิงปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหาร คณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้เสียมากยิ่งขึ้น
2. ได้รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาด้วยตัวเองอย่างดีที่สุดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนช่วยเหลือตัวเองได้ในทุกเรื่อง โดยเฉพาะการป้องกันส่งเสริม แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิด หลักการทฤษฎีด้านการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานและแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ พัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 2,786 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 338 คน (พิเศษให้เป็นจำนวนเต็ม) จำนวน 340 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษา/อำเภอ/โรงเรียน

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยมีลำดับขั้นในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ สิ่งตีพิมพ์และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับทฤษฎี แนวความคิดด้านการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามโดยการระบุนายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น

3. จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นตามองค์ประกอบโดยแบบสอบถามจัดทำเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

4. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 - 1

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้สอบถามความคิดเห็นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อข้อคำถามว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .902

6. นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจริง

7. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองตามสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

8. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีวิธีการการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนและกำหนดสิ่งที่ต้องการสัมภาษณ์

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

5. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัญหาและความต้องการในการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมาย คือ 1) มีความรู้ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว เช่น รัยละเอียดเกี่ยวกับระบบการแนะแนวการศึกษา 2) มีจิตวิทยา รู้กลวิธีการแนะแนว และมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการทดสอบ และ 3) มีประสบการณ์และทำหน้าที่แนะแนวการศึกษามาไม่น้อยกว่า 5 ปี

การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนารูปแบบ

เพื่อพัฒนาการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท (Kemmis; & MgTaggart. 1988) ตามขั้นตอนการพัฒนาระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle: SDLC) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาระบบ (Systems Investigation) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) การออกแบบระบบ (Systems Design) การใช้ระบบ (Systems Implementation) และการดูแลรักษาและตรวจสอบระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทของเครื่องมือ ประกอบด้วย
 - 1.1 คู่มือการแนะแนวและให้คำปรึกษา
 - 1.2 แบบบันทึก
2. ลักษณะของเครื่องมือ มีดังนี้
 - 2.1 แบบบันทึก จำนวน 2 ฉบับ
 - 2.1.1 แบบบันทึกการประชุม
 - 2.1.2 แบบบันทึกการสังเกต

โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารด้วยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและตำรา
3. จัดทำเครื่องมือการวิจัยตามข้อ 1.1, 1.2 และ 2.1
4. นำเครื่องมือตามข้อ 1.1, 1.2 และ 2.1 เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
5. ตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
6. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การบันทึกการประชุม ใช้บันทึกการประชุมของผู้วิจัยในการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน
2. การบันทึกการสังเกต โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์การดำเนินการพัฒนาระบบแนะแนว หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ และสังเกตการปฏิบัติงานหลังการนิเทศภายใน ในแต่ละวงจร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลลัพธ์จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เอกสารด้วยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยจากการศึกษาระยะที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยแบบสอบถาม และผลจากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจากผลการวิจัยในระยะที่ 2 เป็นผลการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท (Kemmis; & MgTaggart) ตามขั้นตอนการพัฒนาระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle: SDLC) เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

3. ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำไปประเมินต่อไป

ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบและประเมิน โดยผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 16 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการประเมินผลการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน

2. ผู้อำนวยการที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 4 คน

3. หัวหน้างานแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 4 คน

4. ประธานสมาคมผู้ปกครองนักเรียนที่มีประสบการณ์ มีความสนใจและมีส่วนร่วมในงานแนะแนวการศึกษา จำนวน 4 คน

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

1. จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นตามองค์ประกอบโดยแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 - 1

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้สอบถามความคิดเห็นกับหัวหน้างานแนะแนวในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อข้อคำถามว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .912

4. นำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขและปรับปรุงให้สมบูรณ์เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 16 คน โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดเป็นค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล งานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานีโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท (Kemmis; & McTaggart) ตามขั้นตอนการพัฒนา ระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle: SDLC) พบว่า

2.1 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research Spiral No.1)

1) การศึกษาและสำรวจระบบ (Systems Investigation) กลุ่มเป้าหมาย ได้กำหนดกลยุทธ์ในการศึกษาระบบ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้มีความเข้าใจสภาพปัญหาการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

2) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) จากผลการศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีปัญหามากมายหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือขาดระบบงานแนะแนวที่ดี

3) การออกแบบระบบ (Systems Design) การออกแบบระบบเป็นขั้นตอนการนำไปสู่การพัฒนา ระบบแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ตามกรอบการวิจัยคือ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล งานด้านบริการติดตามผล

4) การนำระบบไปใช้ (Systems Implementation) หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของงานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศงานด้านบริการให้คำปรึกษา งาน

ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล งานด้านบริการติดตามผลได้อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ประมวลผลได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ เป็นปัจจุบัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานแนะแนว และพร้อมที่จะทำงานในหน้าที่

5) การบำรุงรักษาและการตรวจสอบระบบ (Systems Maintenance and Review) ผลการพัฒนา ระบบขั้นการดูแลรักษาและตรวจสอบ โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานของการพัฒนาระบบแนะแนว ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในระบบงานแนะแนว สามารถดูแลรักษาระบบงานแนะแนวด้านบริการ ทั้ง 5 งาน ไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนในระดับหนึ่งที่กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจและภาคภูมิใจที่ทำให้การบริหารงานแนะแนวมีระบบงาน ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานได้อย่างรวดเร็ว

2.2 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral No. 2) โดยนำผลสะท้อนจากวงรอบที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานแนะแนวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผลสะท้อนในการใช้ระบบ พบว่า ผลการดำเนินการนิเทศภายในของการพัฒนาระบบงานแนะแนว จากการสังเกต สัมภาษณ์ การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลและการเรียกใช้งานของข้อมูลทั้ง 5 งาน โดยการจัดเก็บแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน พบว่า สามารถประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลไม่กระจัดกระจาย การติดตามและประเมินผลสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้อง ครบถ้วน สามารถติดตามผลให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน การแก้ปัญหาหนักเรียนได้ทันที

2.3 รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาตนเชิงจิตวิทยา

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

องค์ประกอบที่ 3 การสำรวจและช่วยเหลือ
นักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเรียน
การอาชีพ หรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม

องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมค่าย/
โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม
ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการ
งานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่า
รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับ
มากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนว
การศึกษาสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัด
ปทุมธานี ทั้ง 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้าน
บริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล
งานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่
ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหาร ครู และบุคลากรทาง
การศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี
ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับงานการแนะแนว โดย
มุ่งเน้นที่จะพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียนให้มีสามารถ
อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยการจัดกิจกรรม
ที่ผู้เรียนเลือกด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ
ตามความต้องการของผู้เรียนเรียน และเป็นกิจกรรมที่
มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและ
ประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการ
ค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนา
ตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะของ
สังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อ
สังคม จึงมีผลให้สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนว
การศึกษาสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัด
ปทุมธานี ทั้ง 5 งาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของครัมโบลท์ซ
(Kruboltz. 1970) ที่กล่าวว่า การแนะแนว คือ
กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข่งกันระหว่างผู้ที่มี
ปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือและผู้แนะแนวที่ผ่าน

การฝึกอบรมมาอย่างดี รวมทั้งผ่านการศึกษาเกี่ยวกับ
การแนะแนวมาแล้ว มีจุดมุ่งหมายปลายทางที่จะ
ช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะ
เผชิญกับสภาพความเป็นจริงและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ปราณี ตันติตระกูล (2557: 505) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง
ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนใน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8-10 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการ
ควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียน ทั้ง 5 บริการ
ในภาพรวมและแต่ละงานบริการอยู่ในระดับมาก โดย
สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คืองานบริการ
ให้คำปรึกษา งานบริการจัดวางตัวบุคคล และงาน
บริการติดตามผล งานบริการสารสนเทศ และงาน
บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาแบบการบริหารจัดการงาน
แนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ
(Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท
(Kemmis; & MgTaggart) ตามขั้นตอนการพัฒนา
ระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle:
SDLC) พบว่า 1) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
กลุ่มเป้าหมายได้กำหนดกลยุทธ์ในการศึกษาระบบคือ
การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้
มีความเข้าใจสภาพปัญหาการพัฒนางานแนะแนว
การศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี
2) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยนำผล
สะท้อนจากวงรอบที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา
ระบบงานแนะแนวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ด้วยการ
ดำเนินการนิเทศภายในของการพัฒนางานแนะแนว
จากการสังเกต สัมภาษณ์ การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล
และการเรียกใช้งานของข้อมูล ทั้ง 5 งาน โดยการ
จัดเก็บแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน พบว่า สามารถ
ประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้องสมบูรณ์ เป็นหมวดหมู่
ข้อมูลไม่กระจัดกระจาย การติดตามและประเมินผล
สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้อง
ครบถ้วน สามารถติดตามผลให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุน การแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ทันทั่วถึง

ทั้งนี้ จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้
ปฏิบัติตามขั้นตอนของเคมมิสและแมกเทกการ์ท

(Kemmis; & McTaggart .1988) จึงช่วยให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกลุ่มเป้าหมายสามารถประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้องสมบูรณ์ เป็นหมวดหมู่ เมื่อต้องการติดตามและประเมินผล สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้องครบถ้วน สามารถความช่วยเหลือสนับสนุน แก้ปัญหานักเรียนได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้หลังจากการดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ช่วยให้ครูแนะแนวในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ได้แนวทาง แนวคิด เกิดความถนัด เกิดความมั่นใจในการพัฒนางานแนะแนวมากขึ้น สามารถพัฒนางานแนะแนวให้บรรลุตามเป้าหมาย อีกทั้งกลุ่มเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังมีความรู้สึกว่าตนเองส่วนหนึ่งของงานและหน่วยงาน จึงมีความพึงพอใจในความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเป็นอย่างมาก และผลจากการวิจัยปฏิบัติการยังช่วยให้ครูแนะแนวมีความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ บุญประคม (2545: 36) ที่กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติโดยใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติการดำเนินการจะต้องต่อเนื่องเพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง

3. รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาตนเองเชิงจิตวิทยา ทั้งนี้ก็เพราะการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมเชิงจิตวิทยานั้นก็เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเด็ก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักเด็กทุกแง่มุมตามสภาพความเป็นจริง ได้แก่ ประวัติ การเรียน บุคลิกภาพ เซาวนปัญญา ความสนใจ ความถนัด เจตคติ ฯลฯ อันจะเป็นพื้นฐานให้ผู้แนะแนวช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น กลวิธีในการ

รวบรวมข้อมูลทำได้โดยการสัมภาษณ์ตัวเด็กเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสังเกต การสำรวจ การทดสอบ การให้เขียนอัตชีวประวัติ ไปเยี่ยมบ้าน ทำสังคมมิติ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สมุดรายงาน ระเบียบต่างๆ การศึกษารายกรณี (Case study) ในรายที่จำเป็น การรวบรวมข้อมูลควรจัดระบบการเก็บให้ดี เพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้งาน ดังนั้นเมื่อเด็กมีปัญหาจะเป็นการสะดวกสำหรับครูแนะแนวที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและช่วยเหลือได้ทันท่วงที สอดคล้องกับแนวคิดของ มุลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2551: 18) ที่ได้อธิบายว่าบริการศึกษารวบรวมข้อมูลรายบุคคลเพื่อให้ครูรู้จักเด็กและให้เด็กรู้จักตนเองในทุกด้าน เช่น ความสามารถ ความถนัดความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ โดยวิธีการที่เป็นแบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ สอบถาม ทดสอบ อัตชีวประวัติระเบียบพฤติกรรมสังคมมิติ ระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ก็เพราะว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสนเทศหรือบริการให้ข่าวสาร เป็นบริการที่ให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การปรับตัวเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนักเรียนจะได้มาอ่าน ฟัง เพื่อความรู้ มีวิธีการหลายอย่าง เช่น จัดกิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของนักเรียนและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยดำเนินการปฐมนิเทศ โฮมรูม การจัดปายนิเทศ นิทรรศการ การเชิญวิทยากรบรรยาย การอภิปรายในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนั้นการให้บริการสนเทศแก่นักเรียนในโรงเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากที่ครูแนะแนวจะต้องรับผิดชอบดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของพรวัลย์ อริยะรัศมีทรัพย์ (2554: 56) กล่าวว่าบริการสารสนเทศเป็นบริการที่จัดหารวบรวมข่าวสารทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม โดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการต่างๆ ในการ

ให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนหรือผู้รับบริการด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนและผู้รับบริการสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมและบริการต่างๆ ในการนำเสนอข้อเสนอแนะที่สำคัญ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาที การสาธิต การเชิญวิทยากร การจัดปายนิเทศ การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดงานวันอาชีพ การจัดปฐมนิเทศ การจัดปัจฉิมนิเทศ การใช้สื่อต่างๆ ทางเทคโนโลยี การใช้เทคนิคการจัดสถานการณ์เหมือนของจริงและการเล่นเกม

องค์ประกอบที่ 3 การสำรวจและช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้าน การเรียน การอาชีพ หรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) เป็นหัวใจของการบริการแนะแนว เป็นบริการที่ช่วยบุคคลหรือกลุ่มของบุคคลได้เข้าใจในปัญหาความสามารถ ความต้องการและมองเห็นลู่ทางในการแก้ปัญหาของตนเองได้ การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มาขอคำปรึกษา เพื่อให้เขาได้ใช้ความสามารถที่เขาอยู่จัดการกับปัญหาของเขาได้ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ การให้คำปรึกษาที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Counseling) เป็นการให้คำปรึกษาที่ถือว่าผู้มารับคำปรึกษาส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ ถ้ามีโอกาสแก่เขาหรือได้ปลดปล่อยความเครียดเนื่องจากมีอารมณ์มาบดบังสติปัญญาผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้คำถามที่สะท้อนความรู้สึกทำให้เกิดความคิด กระจ่างแจ้ง และแก้ปัญหาของตนได้ในที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของอูษณีย์ เย็นสบาย (2548: 68) ที่กล่าวว่า บริการงานคำให้ปรึกษา (Counseling service) เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บุคคลผู้มารับคำปรึกษา (Counselee) รู้จักเลือก สามารถในการตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เขากำลังประสบอยู่ การให้คำปรึกษามีชี้เน้นการให้บุคคลรู้จักเลือก สามารถในการตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับตนได้เท่านั้น จุดประสงค์ที่สำคัญคือการส่งเสริมให้บุคคลมีการเพิ่มวุฒิภาวะในการเลือกและวางแผนในอนาคตด้วย

องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ทั้งนี้ก็เพราะว่าการจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของการบริการจัดวางตัวบุคคลเป็นบริการที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเป็นบริการจัดวางตัวบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพในการปรับตัวของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การจัดวางตัวบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนตลอดชีวิต เพราะนักเรียนจะได้รับการจัดวางตัวบุคคลในประสบการณ์ต่างๆ และในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดชีวิตของนักเรียน บริการจัดวางตัวบุคคล คือ บริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในตัวนักเรียนแต่ละคนให้มีการวางโครงการชีวิตของตนทั้งในด้าน การศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว เป็นการช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้ปฏิบัติตามโครงการของตนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม ในการประกอบอาชีพ และในการดำรงชีวิตในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2551: 18) ที่อธิบายว่า บริการจัดวางตัวบุคคล (งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนาช่วยเหลือ) เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการและประสบการณ์อันจะเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองตามความต้องการและความเหมาะสม โดยการจัดเด็กเข้าเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ การสอนซ่อมเสริม การฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต สังคม การจัดหางาน การฝึกงาน การหาทุนการศึกษา ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ก็เพราะว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลเป็นการบริการติดตามผล คือ บริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อศึกษาติดตามผลการให้ความช่วยเหลือที่ทางโรงเรียนได้จัดให้กับนักเรียนของตน ไม่ว่าจะยังเรียนอยู่หรือออกจากโรงเรียนไปแล้วว่าได้มีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และยังช่วยให้

ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของโครงการให้ความช่วยเหลือต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไปให้ถูกต้อง เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้บริการติดตามผล อาจกล่าวได้ว่าเป็นบริการที่สำคัญมากเพราะจะช่วยชี้ทางโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวทราบว่าบริการและกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนนั้นได้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้างที่กีดกันไม่ให้นักเรียนได้เกิดความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการได้สูงสุด เพื่อที่ทางโรงเรียนจะได้พิจารณาหาวิธีการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บริการติดตามผลยังช่วยให้ทางโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวได้ทราบว่าบริการหรือกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นนั้น มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างในการดำเนินงานโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวจะได้นำปัญหาหรืออุปสรรคนั้นๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพื่อช่วยให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างราบรื่น ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของอูซึนิ ยีนสบาย (2548: 101) ที่กล่าวว่า บริการติดตามผลและประเมินผล (Follow-up service) เป็นบริการที่มีความเกี่ยวข้องควบคู่ไปโดยตลอดกับการให้บริการแนะแนว บริการจะช่วยให้แก่นักเรียนปรับตัวได้กับสภาพการณ์ต่างๆ หลังจากเรียนสำเร็จจากโรงเรียนแล้วอย่างมีประสิทธิภาพ บริการนี้ให้ผลดีหลายประการในการจัดโปรแกรมการแนะแนวที่สำคัญที่สุดจากการติดตามผลและวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณค่ามากในการเห็นแนวทางของความต้องการในอนาคตสำหรับการจัดโปรแกรมการแนะแนว

4. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่ารูปแบบความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในระดับของงานแนะแนวเป็นอย่างดี ดังปรากฏผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาให้

เกิดประสิทธิผลได้ นอกจากนี้รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นนี้ยังสามารถจำลองวิธีการปฏิบัติอย่างง่ายหรือย่อส่วนเพื่ออธิบายแนวทางปฏิบัติงาน รูปแบบสามารถอธิบายวิธีการหรือแนวทางในปฏิบัติงานแนะแนวได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดไอส์เนอร์ (Eisner. 1976: 192-193) ที่เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความสำคัญเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิผู้จะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ อึ้งปัญสัตวงศ์ และคณะ (2554: 58) ที่ทำการวิจัยรูปแบบประเมินการจัดการศึกษาผลการวิจัยพบว่าการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบที่พัฒนามีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในระดั้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สถานศึกษาควรพัฒนาครูแนะแนว และพัฒนางานแนะแนวการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครูมีการเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนและครอบครัวให้ต่อเนื่องและครบถ้วน ควรมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อให้ครูได้พบนักเรียนของตนอย่างใกล้ชิด ควรมีการสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ควรส่งเสริมให้มีการจัดชมรมต่างๆ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมตามความสนใจของนักเรียน รวมทั้งมีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย/ออกกลางคันและให้ความช่วยเหลือนักเรียนจนบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

2. หลังการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมระหว่างครูกับนักเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการควรมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่

เป็นกันเอง การฝึกให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสคิดอย่างอิสระ มีการติชมอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ต้องให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาระบบงานแนะแนวให้มีคุณภาพบรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3. หลังการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ

4. เมื่อจะนำใช้ควรเผยแพร่รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายทราบ เพื่อแสดงให้เห็นว่ารูปแบบมีความสำคัญต่องานแนะแนว และเพื่อความร่วมมือในการปฏิบัติตามรูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ต้องทำความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกฝ่ายให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งก็จะสามารถนำรูปแบบไปใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อรับทราบ หน้าที่ของผู้บริหารในการพัฒนางานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความตระหนักให้กับครูและพัฒนาครูให้สามารถจัดระบบงานแนะแนวได้ดี การสร้างความปรองดองมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ มีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากระบวนการดำเนินงานแนะแนว โดยการใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในการพัฒนาระบบงานแนะแนวด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยบุคลากรในโรงเรียน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือบริหารจัดการแนะแนว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.
- ปราณี ดันดีตระกูล. (2557). **ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนในมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรวลัย อริยะรัตมีทรัพย์. (2554). **การศึกษาปัญหาและความต้องการบริการแนะแนวของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้. (2551). **หลักสูตรพัฒนาครูจิตวิทยาแนะแนว โมดูล 4 บริการแนะแนวและเครื่องมือทางจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ: เจเอ็นที.
- สมบัติ บุญประคม. (2545, ตุลาคม). "ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทางเลือกใหม่ที่นำเสนอใจ" **วารสารวิชาการ**. 5(10): 35-39.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สุพรรณิ อึ้งปัญสัตวงศ์ และคณะ. (2554, เมษายน-มิถุนายน). “รูปแบบประเมินการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ โดยใช้บาลานซ์สกอร์การ์ด”. วารสารวิจัย มข. 1(1): 58-78.)
- สุภรณ์ แวดระกุล. (2559). กลยุทธ์การทำงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จ: ขอบข่ายงานแนะแนวในโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2559, จาก [www.thaiguidance.net/.../ขอบข่ายงานแนะแนว%20งาน%20สอนนท.%20อ.สุภรณ์%20%](http://www.thaiguidance.net/.../ขอบข่ายงานแนะแนว%20งาน%20สอนนท.%20อ.สุภรณ์%20%20)
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษณีย์ เย็นสบาย. (2548). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Eisner, E. (1976). “Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation.” **Journal of Aesthetic Education**. 192-193.
- Kemmis, Stephen; & McTaggart, Robin. eds., (1988). **The Action Research Planner**. Victoria, Australia: Deakin University Press.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.
- Krumboltz, J. D. (1970). **Guidance and Counseling**. New York: Holt, Reinhart, and Winston.